

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR ZA SISTEMSKA TVEGANJA

PRIPOROČILO EVROPSKEGA ODBORA ZA SISTEMSKA TVEGANJA

z dne 18. junija 2014

o smernicah za določanje stopenj proticikličnega blažilnika

(ESRB/2014/1)

(2014/C 293/01)

SPLOŠNI ODBOR EVROPSKEGA ODBORA ZA SISTEMSKA TVEGANJA JE –

ob upoštevanju Direktive 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES ⁽¹⁾ ter zlasti člena 135 Direktive,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1092/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o makrobonitetnem nadzoru nad finančnim sistemom Evropske unije in ustanovitvi Evropskega odbora za sistemska tveganja ⁽²⁾ ter zlasti člena 3(2)(b), (d) in (f) in členov 16 do 18 Uredbe,

ob upoštevanju Sklepa ESRB/2011/1 Evropskega odbora za sistemska tveganja z dne 20. januarja 2011 o sprejetju Poslovnika Evropskega odbora za sistemska tveganja ⁽³⁾ ter zlasti člena 15(3)(e) in členov 18 do 20 Sklepa,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Prociklično stopnjevanje finančnih pretresov za realno gospodarstvo prek bančnega sistema in finančnih trgov je bilo eden od elementov, ki so najbolj prispevali k destabilizaciji med svetovno finančno krizo. Gospodarska recesija po obdobju prekomerne kreditne rasti lahko vodi v velike izgube v bančnem sektorju in sproži začaran krog. V takih okoliščinah lahko kreditne institucije z ukrepi, ki jih sprejmejo za okrepitev svojih bilanc stanja, omejijo ponudbo kreditov realnemu gospodarstvu ter s tem zaostrijo gospodarsko recesijo in dodatno ošibijo svoje bilance stanja. To prociklično stopnjevanje pretresov poudarja pomen oblikovanja dodatnega kapitala v bančnem sektorju v obdobjih, ko naraščajo tveganja obremenitev v celotnem sistemu. Tak dodatni kapitalski blažilnik bo pomagal bančnemu sektorju, da bo pokrila nepričakovane izgube, ob tem pa še naprej zagotavljal kredite realnemu gospodarstvu.
- (2) Sprejeti so bili ukrepi za povečanje odpornosti bank na prociklična gibanja. Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS) je decembra 2010 objavil vrsto ukrepov za okrepitev ureditve bančnega sektorja. Eden od teh ukrepov, v zvezi s katerimi je BCBS dal smernice nacionalnim organom, se nanaša na proticiklični kapitalski blažilnik. Te smernice BCBS so bile v Evropski uniji izvedene v Direktivi 2013/36/EU.

⁽¹⁾ UL L 176, 27.6.2013, str. 338.

⁽²⁾ UL L 331, 15.12.2010, str. 1.

⁽³⁾ UL C 58, 24.2.2011, str. 4.

- (3) Ureditev proticikličnega kapitalskega blažilnika v skladu z Direktivo 2013/36/EU sledi načelu „usmerjene diskrecije“. V skladu s tem načelom organi, ki so odgovorni za določanje stopnje blažilnika, pri odločanju o ustreznosti stopnji blažilnika uporabljajo pristop na podlagi pravil skupaj z izvrševanjem diskrecijskih pooblastil. Tako morajo vsako četrletje objaviti vodilo za blažilnik kot referenčno vrednost, so pa spodbujeni k uporabi lastne presoje pri določanju stopnje blažilnika.
- (4) Imenovanim nacionalnim organom in Evropski centralni banki (ECB) (za države članice, ki sodelujejo v enotnem mehanizmu nadzora) so dodeljene odgovornosti za določanje stopenj proticikličnega blažilnika. Direktiva 2013/36/EU zahteva, da vsaka država članica imenuje javni organ ali telo, ki je odgovoren za določanje stopnje proticikličnega blažilnika za to državo članico. Poleg tega Uredba Sveta (EU) št. 1024/2013 z dne 15. oktobra 2013 o prenosu posebnih nalog, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, na Evropsko centralno banko ⁽¹⁾ dodeljuje posebne nadzorniške naloge ECB. Zlasti lahko ECB po potrebi uveljavi zahteve za proticiklične kapitalske količnike, ki so strožje od tovrstnih zahtev imenovanih nacionalnih organov. Izključno za ta namen se ECB, kjer je ustrezno, šteje kot imenovani organ ter ima vsa pooblastila in obveznosti, ki jih imajo imenovani organi po ustreznem pravu Unije. Vendar pa so za objavo stopenj proticikličnega blažilnika praviloma odgovorni imenovani nacionalni organi.
- (5) Direktiva 2013/36/EU določa, da lahko Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB) sprejme priporočila, s katerimi poda imenovanim organom smernice za določanje stopenj proticikličnega blažilnika. Zlasti lahko ESRB svetuje o načelih za usmerjanje imenovanih organov pri presoji glede ustreznih stopenj blažilnika ter poda smernice za merjenje in izračun vrzeli v razmerju med krediti in BDP in za izračun vodila za blažilnik. Poleg tega lahko ESRB poda smernice za spremenljivke, ki nakazujejo povečevanje tveganja na ravni celotnega sistema, povezanega z obdobji prekomerne kreditne rasti v finančnem sistemu, in za spremenljivke, ki kažejo, da je treba blažilnik vzdrževati, zmanjšati ali v celoti sprostiti.
- (6) Proticiklični kapitalski blažilnik je zasnovan kot pomoč pri preprečevanju procikličnosti v finančnem sistemu. Kadar se oceni, da ciklično sistemsko tveganje narašča, bi bilo treba akumulirati kapital ter s tem ustvariti blažilnike, ki povečujejo odpornost bančnega sektorja v obdobjih obremenitev, ko nastanejo izgube. To bo pomagalo ohraniti ponudbo kreditov in ublažilo upad v finančnem ciklu. Proticiklični kapitalski blažilnik lahko tudi pomaga ublažiti prekomerno kreditno rast med vzponom v finančnem ciklu.
- (7) Vodilo za blažilnik ni namenjeno temu, da bi povzročilo samodejno določanje blažilnika ali zavezovalo imenovani organ. Analiza BCBS kaže, da je vrzel v razmerju med krediti in BDP sicer koristno izhodišče za usmerjanje odločitev o stopnjah proticikličnega blažilnika, vendar pa se njena uspešnost med državami in v času razlikuje. Glede na raznolikost in dinamično naravo finančnih sistemov, posebnosti nacionalnih gospodarstev ter bistvene razlike v razpoložljivosti podatkov v Evropski uniji bi morali imenovani organi pri ocenjevanju ravni tveganja na ravni celotnega sistema upoštevati vrsto informacij in temu ustrezno določiti stopnjo blažilnika. Te informacije bi morale vključevati dodatne kazalnike, ki opozarjajo na povečevanje tveganja na ravni celotnega sistema, povezanega z obdobji prekomerne kreditne rasti, pokazatelje stopnje finančnega posredništva v gospodarstvu, kot je raven razmerja med krediti in BDP, ter kvalitativne informacije. Kvantitativne in kvalitativne informacije, ki se uporabijo pri tej oceni, vključno z vodilom za blažilnik in dodatnimi kazalniki, tvorijo osnovo za pojasnjevanje in utemeljevanje odločitev o stopnjah blažilnika.
- (8) Analiza BCBS kaže, da lahko vrzel v razmerju med krediti in BDP in drugi kazalniki včasih sporočajo zavajajoče informacije. Imenovani organi bi se morali tega zavedati, ko presojajo o vzdržni ravni kreditov v gospodarstvu in ustreznosti stopnji proticikličnega blažilnika. Imenovani organi bi morali tako redno ponovno ocenjevati uspešnost kazalnikov, ki jim pripisujejo največji pomen.

⁽¹⁾ UL L 287, 29.10.2013, str. 63.

- (9) Kadar se tveganja uresničijo, lahko takojšnja sprostitev proticikličnega kapitalskega blažilnika kreditnim institucijam pomaga pokriti izgube, ob tem pa ohraniti posojanje realnemu gospodarstvu in izpolniti regulativne kapitalske zahteve. Proticiklična uporaba blažilnika lahko zmanjša prociklično obnašanje kreditnih institucij, ki lahko sicer omeji ponudbo kreditov realnemu gospodarstvu. Proticiklični kapitalski blažilnik se lahko sprost bolj postopno, kadar upad v finančnem ciklu ne sovпада z uresnitvijo tveganj, in kadar so upadle grožnje, ki pretijo odpornosti kreditnih institucij zaradi prekomerne kreditne rasti. Odločitve o uporabi kakršnih koli presežkov kapitala, ki nastanejo zaradi sprostitve blažilnika, so predmet diskrecije imenovanih ali pristojnih organov.
- (10) Pomembno je, da ima organ, ki določa stopnjo proticikličnega blažilnika, dobro strategijo obveščanja. Ta pomaga upravljati pričakovanja javnosti, ima pomembno vlogo pri usklajevanju med imenovanimi organi ter je bistvena za verodostojnost, odgovornost in učinkovitost makrobonitetne politike. Direktiva 2013/36/EU zahteva, da imenovani organi sprejmejo vse razumne ukrepe za časovno usklajenost objav o stopnjah blažilnika.
- (11) Oblikovanje odpornejšega bančnega sistema v Uniji vključuje to, da imenovani organi priznajo stopnje proticikličnega blažilnika, ki jih določijo druge države članice. Direktiva 2013/36/EU vzpostavlja okvir za priznavanje stopenj blažilnika v drugih državah članicah in priznavanje ali določanje stopenj blažilnika za tretje države. Poleg ureditve obvezne vzajemnosti bi morali imenovani organi na splošno priznavati stopnje blažilnika, ki jih določijo druge države članice. Brez poseganja v prihodnja priporočila ESRB to priporočilo ne ureja ukrepov imenovanih organov v Uniji v zvezi s stopnjami proticikličnega kapitalskega blažilnika za tretje države.
- (12) Proticiklični kapitalski blažilnik je del niza makrobonitetnih instrumentov. Priporočilo ESRB/2013/1 Evropskega odbora za sistemsko tveganja z dne 4. aprila 2013 o vmesnih ciljih in instrumentih makrobonitetne politike ⁽¹⁾ določa okvirni seznam instrumentov, ki bi jih države članice lahko dodelile makrobonitetnim organom. Imenovani organi bi morali v okviru svoje strategije makrobonitetne politike preučiti, kdaj naj uporabijo samo proticiklični kapitalski blažilnik, kdaj naj uporabijo druge instrumente in kdaj naj uporabijo proticiklični kapitalski blažilnik skupaj z drugimi instrumenti.
- (13) Empirična analiza kaže, da je vrzel v razmerju med krediti in BDP za celotno Unijo najboljši posamični kazalnik, ki opozarja na povečevanje tveganj, povezanih z vrsto krize, za ublažitev katere je zasnovan proticiklični kapitalski blažilnik. Izkazalo se je, da vrzel v razmerju med krediti in BDP zagotavlja zanesljivo opozorilo ob vrsti različnih specifikacij vrzeli. Obstaja nekaj metod za izračun vrzeli, ki kažejo večjo sposobnost opozarjanja kot metoda za izračun, ki jo predlagajo smernice BCBS, vendar te metode običajno temeljijo na ožjih agregatih kreditiranja in so tako glede na finančne inovacije morda manj zanesljive. Merjenje in izračun vrzeli v razmerju med krediti in BDP in referenčne stopnje blažilnika v skladu s smernicami BCBS bosta povečala primerljivost v Uniji in zunaj nje.
- (14) V nekaterih državah članicah lahko merjenje in izračun, kot ju predlagajo smernice BCBS, privedeta do vrzeli v razmerju med krediti in BDP, ki ni uspešna pri opozarjanju na povečevanje tveganj, ki se dogaja pred finančnimi krizami. Nacionalne posebnosti, kot so razlike v strukturi in stopnji razvitosti finančnega sistema ter kakovosti in razpoložljivosti podatkov o kreditih, pomenijo, da bi lahko imela za nekatere države članice kaka druga metoda za izračun vrzeli v razmerju med krediti in BDP večjo sposobnost opozarjanja kot metoda iz smernic BCBS. Da se upoštevajo take razlike in omogočijo druge metodologije, lahko imenovani organi – dodatno – merijo in izračunavajo vrzel v razmerju med krediti in BDP z uporabo metode, ki bolje odraža posebnosti zadevne države članice.
- (15) Metodologija, določena v smernicah BCBS za povezovanje vrzeli v razmerju med krediti in BDP z referenčno stopnjo blažilnika, ki služi kot vodilo za blažilnik, je *ad hoc* metodologija. Empirične analize drugih metodologij so sicer obetavne, a še niso dovolj razvite, da bi dajale usmeritve. Države članice, ki za merjenje in izračun vrzeli

⁽¹⁾ UL C 170, 15.6.2013, str. 1.

v razmerju med krediti in BDP poleg metodologije, objavljene v smernicah BCBS, uporabljajo drugo metodo, bi morale poleg referenčne stopnje blažilnika, določene v metodologiji BCBS, pripraviti in objaviti referenčno stopnjo blažilnika, ki ustreza tej drugi metodi. Države članice, ki merijo in izračunavajo vrzel v razmerju med krediti in BDP v skladu s smernicami BCBS, lahko prav tako pripravijo in objavijo drugo referenčno stopnjo blažilnika poleg tiste, do katere pridejo z uporabo metodologije BCBS.

- (16) Empirične ugotovitve kažejo, da lahko pri opozarjanju na povečevanje tveganj na ravni celotnega sistema, povezanih s prekomerno kreditno rastjo v finančnem sistemu, vrzel v razmerju med krediti in BDP dopolnjujejo druge spremenljivke. Te spremenljivke vključujejo mere potencialne precenjenosti nepremičnin (npr. razmerja med cenami poslovnih in stanovanjskih nepremičnin ter dohodkom, cenovne vrzeli in stopnje rasti), mere gibanja kreditov (npr. realna rast vseh kreditov ali realna rast bančnih kreditov, odstopanje deflacioniranega denarnega agregata M3 od trenda), mere zunanjih neravnovesij (npr. razmerje med saldonom tekočega računa in BDP), mere trdnosti bilanc stanja bank (npr. stopnje finančnega vzvoda), mere zadolženosti zasebnega sektorja (npr. razmerje med servisiranjem dolga in dohodkom) in mere potencialnega napačnega vrednotenja tveganj (npr. realna rast cen lastniškega kapitala). Imenovani organi bi morali te spremenljivke upoštevati ob uporabi lastne presoje pri določanju ustrezne stopnje proticikličnega kapitalskega blažilnika. Izkazalo se je, da združevanje teh spremenljivk z vrzeljo v razmerju med krediti in BDP v multivariatnem modelu izboljša uspešnost pri opozarjanju. Imenovani organi bi lahko upoštevali tudi take modele.
- (17) Empirične ugotovitve kažejo, da za večino držav članic cene na finančnem trgu izkazujejo največjo sposobnost opozarjanja na uresničitev tveganj, zaradi katerih je treba proticiklični kapitalski blažilnik takoj zmanjšati ali v celoti sprostiti. Omejena razpoložljivost dovolj dolgih časovnih vrst takih tržnih kazalnikov pomeni, da je empirična analiza faze sprostitve blažilnika manj zanesljiva kot empirična analiza faze oblikovanja blažilnika. Težko je tudi identificirati spremenljivke, ki kažejo na to, da se lahko proticiklični kapitalski blažilnik postopno zmanjša, ko upadejo tveganja zaradi prekomerne kreditne rasti. Načeloma so lahko spremenljivke, ki se dobro obnesejo v fazi oblikovanja proticikličnega kapitalskega blažilnika, v pomoč tudi pri odločanju o tem, ali je treba blažilnik vzdrževati, zmanjšati ali v celoti sprostiti. Vendar pa lahko te spremenljivke dajejo tudi zavajajoče informacije. Na primer, vrzel v razmerju med krediti in BDP lahko ne odraža natančno tveganj, če je prekomerno naraščanje kreditov dolgotrajno. Z razvojem raziskav in izkušenj v fazi sproščanja bo treba niz spremenljivk, naveden v tem priporočilu, razširiti z dodatnimi ustreznimi kazalniki, ko bodo identificirani. Na splošno morajo imenovani organi v fazi sproščanja blažilnika še bolj uporabljati lastno presojo kot v fazi njegovega oblikovanja. Pri tej presoji so lahko v pomoč tudi informacije s trga, nadzorniške ocene in obremenitveni testi.
- (18) Pod pogojem, da so taki podatki v zadevni državi članici na voljo, bi morale spremljanje in objavljanje minimalnega niza spremenljivk, ki opozarjajo na to, da bi bilo treba proticiklični kapitalski blažilnik oblikovati, vzdrževati, zmanjšati ali v celoti sprostiti, podpirati doslednost in preglednost pri imenovanih organih. Imenovanim organom ne bi smelo preprečiti, da bi upoštevali dodatne kazalnike ali kvalitativne informacije glede na posebnosti držav članic, ali da bi nekaterim spremenljivkam pripisali večji pomen v primerjavi z drugimi ali pripisali večji pomen kvalitativnim informacijam.
- (19) Priporočila ESRB se objavijo potem, ko je splošni odbor obvestil Svet o nameri, da jih objavi, in mu dal možnost, da se odzove –

SPREJEL NASLEDNJE PRIPOROČILO:

ODDELEK 1 PRIPOROČILA

Priporočilo A – Načela

Imenovanim organom se priporoča, da pri ocenjevanju in določanju ustreznih stopenj proticikličnega blažilnika, ki veljajo v zadevni državi članici, upoštevajo naslednja načela:

1. Načelo 1: (Cilj) Odločitve o ustrezni stopnji proticikličnega blažilnika bi moral usmerjati cilj, da se bančni sistem zaščiti pred možnimi izgubami zaradi povečevanja cikličnega sistemskega tveganja in s tem podpira vzdržno zagotavljanje kreditov realnemu gospodarstvu v celotnem finančnem ciklu.

2. Načelo 2: (Vodilo za blažilnik) Odstopanje razmerja med krediti in BDP od dolgoročnega trenda – vrzel v razmerju med krediti in BDP – bi moralo služiti kot skupno izhodišče za usmerjanje odločitev o stopnjah proticikličnega blažilnika, zlasti v fazi oblikovanja. Vendar bi morali imenovani organi pri ocenjevanju cikličnega tveganja na ravni celotnega sistema in določanju ustrezne stopnje proticikličnega blažilnika upoštevati tudi druge kvantitativne in kvalitativne informacije. To vključuje informacije, ki odražajo nacionalne posebnosti. Imenovani organi bi morali javnosti pojasniti, katere informacije uporabijo in kako jih upoštevajo pri določanju ustrezne stopnje blažilnika.
3. Načelo 3: (Tveganje zavajajočih informacij) Imenovani organi bi morali oceniti informacije, ki so vključene v vrzel v razmerju med krediti in BDP ter katere koli druge ustrezne spremenljivke ali modele, ki združujejo spremenljivke, in biti pri tem pozorni, da so lahko informacije, ki jih te spremenljivke ali modeli dajejo, zavajajoče. Imenovani organi bi morali to oceno upoštevati pri presoji vzdržnosti kreditne rasti, da določijo ustrezno stopnjo proticikličnega blažilnika. Uporabnost teh spremenljivk in modelov bi bilo treba redno ponovno ocenjevati.
4. Načelo 4: (Sprostitev blažilnika) Imenovani organi bi morali sprostiti proticiklični kapitalski blažilnik takoj, ko se uresničijo tveganja. To lahko zmanjša prociklično obnašanje kreditnih institucij s tem, ko jim pomaga pokriti izgube, ob tem pa še vedno ohraniti posojanje realnemu gospodarstvu in izpolniti zahteve glede kapitalske ustreznosti. Kadar se tveganja ne uresničijo, temveč se oceni, da upadajo, bi bilo lahko primerneje blažilnik postopno sprostiti. Če imenovani organ zniža veljavno stopnjo blažilnika, bi moral odločiti o okvirnem obdobju, v katerem se ne pričakuje zvišanje stopnje blažilnika.
5. Načelo 5: (Obveščanje) Imenovani organi bi morali pripraviti jasno strategijo obveščanja o svojih odločitvah o proticikličnem kapitalskem blažilniku. Kot del te strategije bi morali vzpostaviti mehanizem za usklajevanje z drugimi imenovanimi organi in ESRB. Vzpostaviti bi morali tudi pregledne stalne postopke in natančno določene načine obveščanja ključnih zainteresiranih strani in javnosti.
6. Načelo 6: (Priznavanje stopenj blažilnika) Poleg ureditve obvezne vzajemnosti, ki jo določa pravo Unije, bi morali imenovani organi na splošno priznavati stopnje proticikličnega blažilnika, ki veljajo v drugih državah članicah. Imenovani organi bi morali upoštevati čezmejne posledice nepriznavanja stopnje blažilnika za izpostavljenosti do druge države članice, ki presega obvezno raven. Kadar imenovani organi ne priznajo stopnje blažilnika, ki jo je določil imenovani organ druge države članice in presega obvezno raven, bi morali o tem obvestiti:
  - (a) ESRB;
  - (b) imenovani organ, ki je določil stopnjo blažilnika;
  - (c) ECB, kadar je imenovani organ, ki je določil stopnjo blažilnika, in/ali imenovani organ, ki ne prizna stopnje blažilnika, iz države članice, ki sodeluje v notnem mehanizmu nadzora v skladu z Uredbo (EU) št. 1024/2013.
7. Načelo 7: (Drugi makrobonitetni instrumenti) Proticiklični kapitalski blažilnik je del niza makrobonitetnih instrumentov, ki so na voljo organom v Uniji. Imenovani organi bi morali v okviru svoje strategije makrobonitetne politike preučiti, kdaj naj uporabijo samo ta blažilnik, kdaj naj namesto blažilnika uporabijo druge instrumente in kdaj naj uporabijo blažilnik skupaj z drugimi instrumenti.

Priporočilo B – Smernice za merjenje in izračun vrzeli v razmerju med krediti in BDP, izračun referenčne stopnje blažilnika in vodilo za blažilnik

1. Imenovanim organom se priporoča, da vsako četrtletje izmerijo in izračunajo standardizirano vrzel v razmerju med krediti in BDP v skladu s smernicami BCBS, kakor je določeno v delu I Priloge k temu priporočilu.

2. Kadar imenovani organi menijo, da bi drugačno merjenje in izračunavanje vrzeli v razmerju med krediti in BDP bolje odražala posebnosti nacionalnega gospodarstva, se jim priporoča, da poleg vrzeli, izračunane v skladu z odstavkom 1, vsako četrletje izmerijo in izračunajo dodatno vrzel v razmerju med krediti in BDP. Imenovanim organom se priporoča, da pri izračunavanju dodatne vrzeli v razmerju med krediti in BDP upoštevajo naslednje smernice:
  - (a) metoda merjenja in izračunavanja bi morala odražati odstopanje razmerja med krediti in BDP od dolgoročnega trenda;
  - (b) merjenje in izračunavanje bi morala temeljiti na empirični analizi podatkov, ki so relevantni za ustrezno državo članico;
  - (c) kakršni koli popravki metode za merjenje in izračunavanje dodatne vrzeli v razmerju med krediti in BDP bi morali temeljiti na temeljitem pregledu uspešnosti izbrane metode pri opozarjanju na povečevanje tveganj, povezanih z vrsto krize, za ublažitev katere je zasnovan proticiklični kapitalski blažilnik.
3. Imenovanim organom se priporoča, da vsako četrletje izračunajo:
  - (a) referenčno stopnjo blažilnika, ki temelji na standardizirani vrzeli v razmerju med krediti in BDP v skladu s smernicami BCBS, kakor je določeno v delu II Priloge; in, kjer pride v poštev, *bodisi*:
  - (b) referenčno stopnjo blažilnika, ki temelji na standardizirani vrzeli v razmerju med krediti in BDP ter se izračuna v skladu z metodologijo, ki se razlikuje od metodologije, določene v delu II Priloge, če se uporablja taka metodologija; *bodisi*
  - (c) referenčno stopnjo blažilnika, ki temelji na dodatni vrzeli v razmerju med krediti in BDP ter se izračuna v skladu z metodologijo, ki se razlikuje od metodologije, določene v delu II Priloge, če se izračunava dodatna vrzel v razmerju med krediti in BDP.
4. Kadar se za posamezno četrletje poleg referenčne stopnje blažilnika, določene v skladu z odstavkom 3(a), izračuna druga referenčna stopnja blažilnika, določena v skladu z odstavkom 3(b) ali odstavkom 3(c), se imenovanim organom za namene Direktive 2013/36/EU priporoča, da kot vodilo za blažilnik izberejo referenčno stopnjo blažilnika, ki najbolje odraža posebnosti ustreznega nacionalnega gospodarstva.
5. Imenovanim organom se priporoča, da v okviru informacij, ki spremljajo napoved stopnje proticikličnega blažilnika v skladu z zahtevo iz člena 136(7) Direktive 2013/36/EU, na svoji spletni strani vsako četrletje objavijo:
  - (a) standardizirano vrzel v razmerju med krediti in BDP in ustrezno razmerje med krediti in BDP;
  - (b) dodatno vrzel v razmerju med krediti in BDP in ustrezno razmerje med krediti in BDP, kadar se izračuna, ter utemeljitev odstopanj od formule iz dela I Priloge;
  - (c) referenčno stopnjo blažilnika, izračunano v skladu z odstavkom 3(a);
  - (d) referenčno stopnjo blažilnika, izračunano v skladu z odstavkom 3(b) ali odstavkom 3(c), kjer pride v poštev;
  - (e) vire osnovnih podatkov in druge ustrezne metapodatke.
6. Imenovanim organom se priporoča, da v okviru informacij, ki spremljajo napoved stopnje proticikličnega blažilnika v skladu z zahtevo iz člena 136(7) Direktive 2013/36/EU, pojasnijo razloge za kateri koli odmik od:
  - (a) izbranega merjenja in izračunavanja vrzeli v razmerju med krediti in BDP, kakor je določeno v odstavkih 1 in 2, vključno s katerim koli sestavnim delom tega merjenja in izračunavanja;
  - (b) izbranega izračunavanja referenčne stopnje blažilnika, kakor je določeno v odstavku 3;
  - (c) izbranega vodila za blažilnik, kakor je določeno v odstavku 4.

Priporočilo C – Smernice za spremenljivke, ki nakazujejo povečevanje tveganja na ravni celotnega sistema, povezanega z obdobji prekomerne kreditne rasti

1. Imenovanim organom se priporoča, da pri presoji glede ustrezne stopnje proticikličnega blažilnika poleg vrzeli v razmerju med krediti in BDP upoštevajo vrsto kvantitativnih in kvalitativnih informacij, ki nakazujejo povečevanje tveganja na ravni celotnega sistema, povezanega z obdobji prekomerne kreditne rasti.
2. Kadar imenovani organi ocenjujejo kvantitativne informacije, bi morali spremljati niz spremenljivk, ki nakazujejo povečevanje cikličnega sistemskega tveganja. Pod pogojem, da so take spremenljivke v državah članicah na voljo, bi moral ta niz vključevati:
  - (a) mere potencialne precenjenosti nepremičnin (npr. razmerja med cenami poslovnih in stanovanjskih nepremičnin ter dohodkom, cenovne vrzeli in stopnje rasti);
  - (b) mere gibanja kreditov (npr. realna rast vseh kreditov ali realna rast bančnih kreditov, odstopanje deflacioniranega denarnega agregata M3 od trenda);
  - (c) mere zunanjih neravnovesij (npr. razmerje med saldonom tekočega računa in BDP);
  - (d) mere trdnosti bilanc stanja bank (npr. stopnje finančnega vzvoda);
  - (e) mere zadolženosti zasebnega sektorja (npr. razmerja med servisiranjem dolga in dohodkom);
  - (f) mere potencialnega napačnega vrednotenja tveganj (npr. realna rast cen lastniškega kapitala);
  - (g) mere, izpeljane iz modelov, ki združujejo vrzel v razmerju med krediti in BDP ter izbor zgoraj navedenih mer.
3. Če so take spremenljivke v državah članicah na voljo in relevantne, se imenovanim organom priporoča, da na svoji spletni strani skupaj z napovedjo stopnje proticikličnega blažilnika, ki se zahteva v skladu s členom 136(7) Direktive 2013/36/EU, vsako četrletje objavijo najmanj po eno mero iz odstavkov 2(a), (b), (c), (d), (e) in (f).

Priporočilo D – Smernice za spremenljivke, ki kažejo, da je treba blažilnik vzdrževati, zmanjšati ali v celoti sprostiti

1. Imenovanim organom se priporoča, da pri presoji glede ustrezne stopnje proticikličnega blažilnika upoštevajo vrsto kvantitativnih in kvalitativnih informacij, ki kažejo, da je treba blažilnik vzdrževati, zmanjšati ali v celoti sprostiti.
2. Kadar imenovani organi ocenjujejo kvantitativne informacije, bi morali spremljati niz spremenljivk, ki kažejo, ali je treba blažilnik vzdrževati, zmanjšati ali v celoti sprostiti. Če so take spremenljivke v državi članici na voljo, bi moral ta niz vključevati:
  - (a) mere obremenitve trgov bančnega financiranja (npr. razpon LIBOR-OIS (razpon med stopnjo LIBOR in stopnjo za zamenjave indeksov čez noč – *overnight index swaps*), premije za zamenjave kreditnega tveganja bank);
  - (b) mere, ki nakazujejo splošno sistemsko obremenitev (npr. sestavljen kazalnik, ki meri obremenitev nacionalnega finančnega sistema ali finančnega sistema EU, kakršen je kazalnik ECB CISS (*Composite Indicator of Systemic Stress* – sestavljeni kazalnik sistemske obremenitve)).
3. Za potrebe odločanja o tem, ali naj se blažilnik vzdržuje, zmanjša ali v celoti sprosti, se imenovanim organom priporoča, da bolj uporabljajo lastno presoj, ko spremljajo spremenljivke v skladu z odstavkom 2.
4. Če so take spremenljivke v državah članicah na voljo in relevantne, se imenovanim organom priporoča, da na svoji spletni strani skupaj z napovedjo stopnje proticikličnega blažilnika, ki se zahteva v skladu s členom 136(7) Direktive 2013/36/EU, vsako četrletje objavijo najmanj po eno spremenljivko iz odstavkov 2(a) in (b).

ODDELEK 2

IZVAJANJE

1. Razlaga

1. V tem priporočilu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „imenovani organ“ pomeni javni organ ali telo, ki ga imenuje država članica v skladu s členom 136(1) Direktive 2013/36/EU, ali ECB v skladu s členom 9(1) Uredbe (EU) št. 1024/2013;
- (b) „referenčna stopnja blažilnika“ pomeni stopnjo proticikličnega blažilnika, ki se izračuna v skladu s priporočilom B(3);
- (c) „vodilo za blažilnik“ pomeni referenčno stopnjo blažilnika, ki se izbere v skladu s priporočilom B(4);
- (d) „vrzel v razmerju med krediti in BDP“ pomeni odstopanje razmerja med krediti in BDP od dolgoročnega trenda v posamezni državi članici;
- (e) „standardizirana vrzel v razmerju med krediti in BDP“ pomeni vrzel v razmerju med krediti in BDP, ki se meri in izračunava v skladu s priporočilom B(1);
- (f) „dodatna vrzel v razmerju med krediti in BDP“ pomeni vrzel v razmerju med krediti in BDP, ki se meri in izračunava v skladu s priporočilom B(2);
- (g) „stopnja proticikličnega blažilnika“ pomeni stopnjo, ki jo morajo institucije uporabiti za izračun svojega posamezni instituciji lastnega proticikličnega kapitalskega blažilnika ter se določi v skladu s členoma 136 in 137 Direktive 2013/36/EU oziroma ga določi ustrezni organ tretje države.

2. Priloga je sestavni del tega priporočila. V primeru razhajanj med glavnim besedilom in Prilogo prevlada glavno besedilo.

2. Merila za izvajanje

1. Naslovniki poročajo o ukrepih, ki jih sprejmejo na podlagi tega priporočila, ali ustrezno utemeljijo vsako neukrepanje. Poročila morajo vsebovati najmanj:

- (a) informacije o vsebini in časovnem okviru sprejetih ukrepov;
- (b) oceno delovanja sprejetih ukrepov z vidika ciljev tega priporočila;
- (c) podrobno utemeljitev za vsako neukrepanje ali odmik od tega priporočila, vključno s kakršnimi koli zamudami.

3. Časovni okvir za nadaljnje ukrepanje

1. Naslovniki poročajo ESRB, Svetu in Komisiji o ukrepih, ki so jih sprejeli na podlagi tega priporočila, ali ustrezno utemeljijo vsako neukrepanje, kakor je določeno v naslednjih odstavkih.

2. Do 30. junija 2016 naslovniki pošljejo ESRB, Svetu in Komisiji poročilo o ukrepih, sprejetih za uskladitev s tem priporočilom. Priporočeni ukrepi bi se morali uporabljati od datuma, s katerim države članice zahtevajo, da kreditne institucije v njihovi jurisdikciji začnejo vzdrževati posamezni instituciji lasten proticiklični kapitalski blažilnik v skladu s členom 130 Direktive 2013/36/EU. Poročilo mora vključevati podrobnosti o ukrepih, sprejetih od navedenega datuma naprej.

3. Naslovniki pošljejo poročilo o ukrepih, ki so jih sprejeli za uskladitev s tem priporočilom, vsaka tri leta.

4. Splošni odbor bo odločil, kdaj je treba to priporočilo pregledati ali posodobiti, ob upoštevanju izkušenj z določanjem blažilnikov v skladu z Direktivo 2013/36/EU ali razvoja mednarodno dogovorjenih praks.

4. Spremljanje in ocenjevanje

1. Sekretariat ESRB:

- (a) nudi pomoč naslovníkom, vključno z omogočanjem koordiniranega poročanja, zagotavljanjem ustreznih predlogov, kjer je potrebno, podrobnejšim določanjem modalitet in časovnega okvira za poročanje o ukrepih;
- (b) preverja poročila naslovníkov in jim nudi pomoč, če zanjo zaprosijo, ter o poročilih prek pripravljalnega odbora obvešča splošni odbor.

2. Splošni odbor oceni ukrepe in utemeljitve, ki jih sporočijo naslovníki, ter, kjer je to primerno, presodi, ali to priporočilo ni bilo upoštevano in naslovníki niso ustrezno utemeljili, zakaj niso ukrepali.

V Frankfurtu na Majni, 18. junija 2014

Predsednik ESRB

Mario DRAGHI

PRILOGA

DEL I

METODOLOGIJA ZA MERJENJE IN IZRAČUN VRZELI V RAZMERJU MED KREDITI IN BDP V SKLADU S SMERNICAMI BCBS

Standardizirana vrzel v razmerju med krediti in BDP, označena z GAP_t , se meri in izračuna kot:

$$GAP_t = RATIO_t - TREND_t$$

kjer velja:

t = datum konca obdobja, pri čemer je obdobje eno četrletje;

$RATIO_t$ = $(CREDIT_t / (GDP_t + GDP_{t-1} + GDP_{t-2} + GDP_{t-3})) \times 100 \%$;

GDP_t = bruto domači proizvod države članice imenovanega organa v četrletju t ;

$CREDIT_t$ = široka mera stanja kreditov zasebnemu nefinančnemu sektorju v državi članici imenovanega organa, ki so neodplačani ob koncu četrletja t ;

$TREND_t$ = trend $RATIO$, izračunan z uporabo rekurzivnega Hodrick-Prescottovega filtra in z gladilnim parametrom lambda, ki znaša 400 000 (*).

(*) Hodrick-Prescottov filter (HP filter) je standardno matematično orodje, ki se uporablja v makroekonomiji za ugotavljanje trenda spremenljivke v času. Vključen je v vsak standarden statistični paket. Enostranski, rekurzivni HP filter zagotavlja, da se pri izračunu trenda uporabijo samo informacije, ki so v posameznem trenutku na voljo. Gladilni parameter, ki se v tehnični literaturi splošno imenuje lambda, je nastavljen na vrednost 400 000, da se zajame dolgoročen trend gibanja razmerja med krediti in BDP.

DEL II

METODOLOGIJA ZA IZRAČUN REFERENČNE STOPNJE BLAŽILNIKA V SKLADU S SMERNICAMI BCBS (*)

Višina referenčne stopnje blažilnika (kot odstotni delež tveganju prilagojenih sredstev) je enaka nič, kadar je vrzel v razmerju med krediti in BDP manjša ali enaka spodnjemu pragu. Nato se zvišuje linearno z vrzeljo v razmerju med krediti in BDP, dokler referenčna stopnja blažilnika ne doseže najvišje ravni, ko vrzel v razmerju med krediti in BDP doseže ali preseže zgornji prag.

Formalno:

če velja $GAP_t \leq L$, je referenčna stopnja blažilnika enaka nič,

če velja $GAP_t \geq H$, je referenčna stopnja blažilnika enaka 2,5 %,

med L in H je referenčna stopnja blažilnika linearno porazdeljena in je enaka $(0,3125 \times GAP_t - 0,625)$

kjer velja:

GAP_t je vrzel v razmerju med krediti in BDP, opredeljena v delu I Priloge;

L = 2 odstotni točki je spodnji prag;

H = 10 odstotnih točk je zgornji prag.

(*) Referenčne stopnje blažilnika se zvišujejo linearno skladno z BDP in lahko tako zavzamejo katero koli vrednost med nič in 2,5 %, vendar člen 136(4) Direktive 2013/36/EU določa, da se stopnja blažilnika, ki jo določi imenovani organ, umeri v korakih po 0,25 odstotne točke ali z večkratniki 0,25 odstotne točke.